

Tullverket
Box 12 854
112 98 Stockholm

Datum 2008-04-22
Dnr 32-2007-0632

Tullverkets årsredovisning 2007

Rikskontrollen har granskat Tullverkets (TV:s) årsredovisning, daterad 2008-02-21. Syftet har varit att bedöma om redovisningen och underliggande redovisning är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande samt om ledningens förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut.

Rikskontrollen vill efter granskningen av årsredovisningen och avlämnandet av revisionsberättelse fästa Tullverkets uppmärksamhet på nedanstående.

Rikskontrollen önskar information senast 2008-05-16 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

Granskning av Metod för Kvalitetsmätning

Granskningen har utförts av Rikskontrollen som till sin hjälp har haft konsulter från Ernst & Young samt Statisticon. Revisionen har resulterat i iakttagelser som vi vill fästa TV:s uppmärksamhet på i denna revisionspromemoria.

Sammanfattning

Som ett led i den årliga revisionen av Tullverket (TV) har vi granskat Tullverkets metod för Kvalitetsmätning. Granskningen har avsett att säkerställa om val av metod för genomförande av kvalitetsmätningar är ändamålsenlig. Syftet med mätningen är att säkerställa kvalitén i de av kunderna lämnade uppgifterna i samband med import. Kvalitetsmätningen utgör en del i beräkningen av det totala skattningsfelet i uppbörden.

Granskningen har även avsett att granska hur Tullverket har tillämpat den valda metoden, metod/rutiner för analys av resultat av genomförd kvalitetsmätning för år 2007 samt hur resultatet redovisats i årsredovisningen.

Vår sammanfattande bedömning är att metod som valts är ändamålsenlig. Den är baserad på en statistiskt väl underbyggd modell och inkluderar parametrar som såväl antal fel i deklARATIONER som uppbördsstorlekens fel. Däremot så visar granskningen att det finns brister i Tullverkets tillämpning och genomförandeprocess som påverkar resultatets tillförlitlighet.

Inledning

Tullverket ska enligt regleringsbrevet redovisa följande i årsredovisningen:

Mål:

Tull, skatt och avgifter skall fastställas så att skillnaden mellan de fastställda och de teoretiskt riktiga beloppen (skattefelet) blir så liten som möjligt.

Åtterrapporering

En beskrivning av Tullverkets åtgärder för att minimera skattefelet för tull, skatt och avgifter samt en bedömning av i vilken grad skattefelet har förändrats. Av redovisningen skall dessutom framgå:

- *Skattefelet totalt och fördelat på tull, skatt och avgifter.*
- *Kvaliteten på de av företagen lämnade uppgifterna i samband med import.*

Metoden för Kvalitetsmätning syftar till att mäta kvaliteten på de av företagen lämnade uppgifter i samband med importen. Kvalitetsmätningen är en del i processen/arbetet för att beräkna skattefelet för uppbörden och utgör endast ett av flera underlag som Tullverket använder.

Resultatet av själva kvalitetsmätningen visar ett beräknat värde som visar hur pass stort uppbördsfelet är, utifrån den uppbörd som *faktiskt erhållits* (redovisad i Tullverkets räkenskaper). Den metod som tillämpas för år 2007 är ny och skiljer sig åt från den som tillämpades föregående år.

Granskningen har inriktats mot följande revisionsfrågor:

Ändamålsenlighet - Är vald metod ändamålsenlig i syftet att redovisa kvalitén på de inkomna underlagen och därmed även beräkna uppbördsfelet, utifrån inkommen uppbörd?

Tillämpningen – Har Tullverket tillämpat metoden korrekt för att resultatet ska ge en rättvisande bild? I vår granskning har även ingått att bedöma Tullverkets analys och bedömning av den mätning som gjorts för år 2007.

Presentation – Har Tullverket presenterat resultatet av mätningen i Årsredovisningen 2007 på ett tydlig och i enlighet med återrapporteringskrav?

2.1 Allmänt om Metoden

Från och med 2007 tillämpar Tullverket en ny metod för kvalitetsmätning. Metoden har framtagits i nära samarbete med en statistikkonsult från Statistiska Centralbyrån ("SCB"). Metoden bygger på följande beslut fattade av Tullverket:

- kvalitetsmätningen ska grundas på efterkontroll i form av eftergranskning av uppgifter i tulldeklarationer
- årets tertial utgör granskningsperioder
- sammanlagt 1 700 deklamationer per tertial kontrolleras
- deklamationerna delas in i två huvudflöden, kvalitetssäkrat flöde (Q) och övrigt flöde (ej_Q)

För ytterligare detaljer kring hur Metoden är uppbyggd hänvisar vi till Tullverkets slutrapport "Ny metod för kvalitetsmätning vid import".

En översikt av de huvudsakliga skillnaderna mellan kvalitetsmätningens metoderna för 2006 respektive 2007 ses nedan.

Faktor	Kvalitetsmätningens metod 2006	Kvalitetsmätningens metod 2007
Antal deklamationer	Ca 840	ca 5 000 / 1 700 ¹
Dokumentkontroll	Ja	Ja
Varuundersökningar	Ja	Nej
Granskningsperioder	2	1 / 3 ²
Totalt antal veckor som granskningsperioderna täcker	20	18 / 52 ³
Urvalsdesign	Tulldeklamationerna delas in i två grupper A och B. Uttag görs för varje utlämningstullkontor proportionellt mot det antal	Tulldeklamationerna delas in i grupper efter värdeinnehåll och granskningsperiod (tertialet) samt uppdelat på fördelning mellan Q-

¹ Enligt "Ny metod för kvalitetsmätning vid import – Slutrapport" kräver Metoden "att det krävs 5 000 kontroller på årsbasis för att vara säker...". Tullverket har för år 2007 valt att kontrollera 1 700 deklamationer från tertial 2 för hela 2007.

² Enligt "Ny metod för kvalitetsmätning vid import – Slutrapport" kräver Metoden att det görs 5 000 kontroller på årsbasis. Tullverket har själva beslutat att göra mätningar per tertial. Det innebär att Metoden kräver tre granskningsperioder (tertialet) med 1 700 kontroller per kvartal för att uppnå målet på 5 000 deklamationer.

³ Tullverket genomför en granskningsperiod (ett tertial) varje år. Beroende på hur veckorna faller kan antalet veckor variera mellan 17-18 veckor per år.

	deklarationer som klareras där.	och Ej_Q-flöden.
Genomförande enheter	KC O	KC O och KC Q

2.2 Metodens ändamålsenlighet

I detta avsnitt avser vi att göra en bedömning av huruvida vald metod är ändamålsenlig. I avsikt att bedöma huruvida vald metod är ändamålsenlig har vi utgått från följande övergripande frågeställningar:

- Omfattar Metoden ett tillräckligt stort urval i förhållande till det totala antalet deklarationer för att kunna dra relevanta slutsatser om skattningsfelets storlek?
- Inbegriper Metoden statistiska parametrar som har en direkt påverkan på uppbörden?

Tullverkets huvudsakliga motiv till val av metod har varit att kunna redovisa skillnader i Q flöden (kvalitetssäkrat) respektive ej_Q flöden (inte kvalitetssäkrat). Tullverket ska enligt regleringsbrevet enbart redovisa skattningsfelet för den totala summan av uppbörden och inte uppdelat per flöden. Tullverkets ambition sträcker sig därmed utöver det som regeringen har krävt.

I den metod som valts har Tullverket tagit hänsyn till fler variabler jämfört med föregående år. Den dåvarande metodens utgångspunkt var att enbart visa uppbördsfelet totalt och inte uppdelat per flöden. Vi kan konstatera att de variabler som har valts är relevanta och har påverkan på uppbörden. Metoden, som syftar till att ta hänsyn till dessa variabler, kräver betydligt fler observationer och är därmed mer resurskrävande.

Tullverket strävar efter att kunna påvisa en statistiskt säkerställd skillnad i bruttotofelet i total uppbörd mellan de båda flödena. Beräkningar visar att det krävs en urvalsstorlek på 5 000 deklarationer för att åstadkomma detta, vilket är betydligt fler än föregående år (846 deklarationer). Den utökade ansatsen leder även troligtvis fram till en exaktare skattning av ”fel i total uppbörd” men medför även ett utökat behov av resurser. Det arbete som föregår en mätning av denna omfattning kräver således att rutiner för planering, genomförande och uppföljning är ändamålsenliga. Brister i planering m m medför ökade risker för brister i kvalitén. Tullverkets tillämpning redovisas under rubriken 2.2 Metodens tillämpning.

Granskningen visar att om Tullverket skulle ha haft för avsikt att ta fram en metod som enbart koncentrerar sig på totala uppbörden (utan eftersträvan att

visa fördelning mellan Q-, och ej_Q-flöden), så finns det en möjlighet att val av metod hade varit en annan, av mindre komplex natur.

Effekten, av val av en mindre komplex natur, hade troligtvis inneburit en enklare tillämpningsprocess genom att färre antal observationer hade krävts för att uppnå önskad säkerhet i skattningen av parametern ”fel i total uppbörd”. Därmed teoretisk bättre förutsättningar för Tullverket att genomföra kvalitetssäkringen med högre kvalitet.

Vår bedömning är dock att den metod som har valts och tillämpats är ändamålsenlig (ur ett teoretiskt perspektiv) för sitt syfte. Hänsyn tas till de variabler som är nödvändiga och som påverkar uppbörden.

2.2 Metodens tillämpning

I detta avsnitt avser vi att göra en bedömning av huruvida Tullverket tillämpar Metoden i det syfte den är avsedd att tillämpas.

I avsikt att bedöma huruvida Tullverkets tillämpning har varit ändamålsenlig har vi utgått från följande övergripande frågeställningar:

- Tillämpar Tullverket metoden på det sätt som metodens teoretiska ansats förespråkar?
- Hur säkerställer Tullverket att Metoden genomförs på det sätt som teorin fastslår?
- Har Tullverket tillräckliga resurser för att analysera resultatet, fatta erforderliga och prioriterade beslut på resultatet, samt förvalta och utveckla Metoden? Är genomförandeprocessen ändamålsenlig.

2.2.1 Urval och stratifiering

Urval

Val av urvalsstorlek baserad (teoretiskt) på önskemålet att kunna påvisa en statistiskt säkerställd skillnad i bruttotoalet i total uppbörd mellan Q- och ej_Q-flöde är 5000 deklARATIONER per år. Vidare framgår även att Tullverket bör genomföra tre granskningar per år, en per tertial (med 1 700 granskningar per tertial). Det framkommer vidare i slutrapporten att konfidensintervallet (den givna säkerheten med vilken ett resultat kan uppräknas) ”kan inte behållas om ett resultat räknas upp för längre period”.

Vi noterar att Tullverket har valt att avvika från den norm som slutrapporten anger. Tullverket avser enbart att utföra eftergranskning av 1 700

deklarationer under 2007 och granskningen av dessa infaller samtliga under tertial 2.

Detta avsteg från metodens teoretiska ansats (både vad gäller antalet deklarationer som bör granskas samt den tidaspekten vad gäller genomförandet) har inte tydligt formulerats och förtydligats av Tullverket. Avsteg från teoretisk ansats bör dokumenteras och motiveras och det utgör en central del i en kvalitetssäkringsprocess. Här finns således brister i dokumentationen och motivering till avsteget.

Tullverket avser inte att i årsredovisningen för år 2007 redovisa uppborndsfelet uppdelat på de två flöden. Årets redovisning kommer enbart att avse det skattade uppborndsfelet för den totala uppbornden, så som regleringsbrevet kräver. Slutrapporten (avlämnad av konsulten) som beskriver metoden, har inte berört eller beaktat, behov av urvalsstorlek vid behov av att mäta uppborndsfelet för hela uppbornden. Beräkningen och slutsatsen att granska 1 700 deklarationer har gjorts av Tullverket och inte av den konsult på SCB som bistod i framtagandet av Metoden. Av vår granskning framgår att beräkningen är dokumenterad men enligt vår bedömning bör denna beräkning utgöra en del i dokumentationen som avser Tullverkets avsteg från metodens teoretiska ansats (se ovan).

Stratifiering

Populationen av deklarationer stratifierades med avseende på flöde och värdeklass (det vill säga deklarationens värde). Valet att stratifiera med avseende på Q-säkrat flöde och ej Q-säkrat flöde grundar sig i ambitionen att redovisa uppborndsfelet uppdelat på de två flödena. En fråga som då uppstår är: Om stratifieringen på flöde inte hade genomförts, eller en alternativ stratifiering hade använts, hade bättre/tillförlitligare skattningar kunnat erhållas på totalnivå för t.ex. uppborndsfelet? Vår granskning visar att den valda stratifieringen med avseende på flöde inte inverkar menligt på skattningarna. Om en stratifiering medför att undersökningsenheterna är mer homogena avseende undersökningsvariablerna inom strata än homogeniteten i populationen i stort har en stratifiering en precisionshöjande effekt. Baserat på underlaget som revisionen har tagit del av finns det anledning att tro att homogeniteten inom strata har ökat i och med den valda stratifieringen, avseende båda stratifieringsvariablerna (flöde och värdeklass). Slutsatsen är alltså att även om det inte fanns något önskemål i regleringsbrevet att skatta olika storheter, t.ex. uppborndsfelet, uppdelat på flöde är det teoretiskt motiverat att stratifiera på flöde.

Vår bedömning, angående Tullverkets valda urvalsstorlek på 1 700 är, att den är tillräcklig för att göra ett uttalande om hela målpopulationen och är en fördubbling jämfört med föregående års mätning. Vidare bedömer vi även att val av strata är ändamålsenlig. Vi vill dock ändå lyfta fram frågan till Tullverket om stratifieringen skulle kunna göras mer effektiv genom att finna

nya stratifieringsvariabler, så som t e x branscher för att ytterligare öka precisionen i mätningen.

Tullverket undersökte dock endast ett tertial och då måste antagandet att tertial ett och tre är lika som tertial två göras för att urvalet från tertial två överhuvudtaget ska kunna spegla helåret 2007. Enligt vår bedömning är detta antagande svårt att verifiera och Tullverket har inte på ett tydligt sätt motiverat detta antagande. Om endast ett tertial granskas under ett år, och avsikten är att räkna upp resultatet för hela året, så blir följderna att det föreligger en osäkerhet i det tidigare beräknade konfidensintervallet.

Vi kan dock konstatera att Tullverket har gjort avsteg från metodens teoretiska ansats i två mycket viktiga delar: antalet deklARATIONER som bör granskas (att enbart 1 700 deklARATIONER granskats istället för 5 000) för att säkerställa en viss säkerhet (95 % konfidens) samt att granskning ska ske fördelat per tertial (endast tertial 2 har granskats). Avsteget har inte motiverats och dokumenterats samt vilken påverkan det kan ha på resultatet samt huruvida övriga antaganden bör göras som inte framgår av metodens teoretiska ansats.

Urval och stratifiering – Framtida ambitioner

Tullverket ambition är att kunna redovisa uppbördsfelet uppdelat på de två flödena Q och ej_Q och som vi tidigare nämnt så krävs det ca 5 000 granskningar för att säkerställa en viss säkerhet i resultatet. Vår granskning visar att Tullverket även i fortsättningen avser att enbart göra en granskning per år, 1 700 deklARATIONER per år. För år 2008 har Tullverket börjat ett förarbete för tertial 1 och planerar för kontroller av tertial 3 under och för år 2009 ska tertial 1 granskas. Enligt Tullverket kommer de då på så vis ha genomfört 5 000 deklARATIONER efter tre år och har då underlag för tre olika tertial. Efter granskningen 2010 kommer de att ”släppa” granskningsresultatet för 2007 och fortfarande ha 5 000 deklARATIONER som underlag för sina beräkningar. Resultaten kommer således att fortlöpande uppräknas efter varje års förnyade granskning. Efter det att tredje kvartalet har granskats (2009) så anser sig Tullverket att ha tillräckligt med underlag för att kunna uttala sig om skillnader i uppbördsfelet mellan de två flödena.

Vår bedömning är att Tullverkets angreppssätt inte är förenligt med det som metoden föreskriver. Granskning genomförd på ett sätt som inte är i linje med det som framgår av teorin medför risk för att det redovisade resultatet inte är tillförlitligt. I detta fall krävs antaganden om att samtliga tertial är likadana samt att åren är likadana och dessa antaganden är svåra att verifiera.

2.2.2 Genomförande

Tullverket har identifierat en person som är ytterst ansvarig för genomförandet och äger Metoden. De personer som skall genomföra

granskningar av tulldeklarationer väljs ut av sin respektive avdelningschef efter förfrågan från den person som är ytterst ansvarig för Metoden.

I samband med initieringen av kvalitetsmätningen genomfördes ett informationstillfälle då Ansvarig informerade de personer som valts ut för medverkan. En dokumenterad instruktion har tagits fram och förmedlats till samtliga medarbetare utsedda till att genomföra granskningar. Instruktionen beskriver tydligt vad som ska göras i samband med kontroll av deklarerationer, hur bedömning av vissa parametrar ska göras, samt hur resultatet ska redovisas. Under tidigare år har KC O (Kompetenscenter Ombud) haft ansvaret för att granska samtliga tulldeklarationer men för ÅR 2007 har detta ändrats och KC Q (Kompetenscentra Kvalitetssäkrat flöde) ingår nu också i granskningsarbetet.

Vidare görs också ett antagande i metoden att granskningarna görs utan fel.

Organisation och tidpunkt

Granskningarna har delvis genomförts under sommarperioden och enligt de som utfört granskningen har det varit ansträngande då det har sammanfallit med semestrar. För att säkerställa leverans av den dagliga driften av verksamheten har avdelningschefer tvingats omprioritera sina resurser. Det har exempelvis medfört att deklarerationer även granskats i Göteborg, vilket inte var planerat initialt. Det faktum att granskningen inte fullt ut genomförts enligt plan gör att viss risk för kvalitetsbrister uppstår. Våra intervjuer visar på att det råder delade meningar inom Tullverket om de tilldelade resurserna har varit de rätta och om de varit tillräckliga för att genomföra granskningen till rätt kvalitet.

Vår bedömning är att Tullverkets planering inför genomförandet har varit bristfällig, vilket ökar risken för brister i kvalitén och risk för att granskningar som utförs under stress inte blir korrekt utförda. Beslut om val av metod gjordes så sent som i maj 2007 och granskningarna påbörjades i maj 2007. Detta med beaktande av att Tullverket gör antagandet att inga granskningar blir felgranskade.

Kvalitetssäkring

Samtliga granskningsuppgifter redovisas i en i förväg fastställd mall, en s k redovisningsmall. En rimlighetskontroll görs av samtliga redovisade uppgifter från genomförd granskning av Ansvarig för Kvalitetsmätningemetoden. Efter rimlighetskontrollen och genomgång av allvarliga fel "läses" redovisningsmallen för att säkerställa att inga andra korrigeringar av uppgifterna sker av utomstående.

Vår bedömning är att Tullverkets process för kvalitetssäkring av de granskningar som utförs inte är formaliserad (standardiserad) och i hög utsträckning personberoende. Detta ökar risken för att felaktiga granskningar förekommer och inte uppmärksammas, då det enbart är en person som har ansvar för kvalitetssäkring av 1 700 ärenden. Beakta att antagande görs om att inga felaktiga granskningar ska förekomma.

2.2.3 *Rapportering och analys*

Vår granskning visar att resultatet från granskningen tillsammans med annan statistik vidareförmedlas till den konsult (på Statistiska Centralbyrån) som ansvarat för framtagande av Metoden. Konsulten genomför tekniska beräkningar för Tullverkets räkning, så som beräkning av skattningar både för det tertial som granskats samt uppräknings till helår. Enligt Tullverket är det konsulten som ska göra de antaganden som krävs för att kunna göra en korrekt uppräknings med hänsyn till att endast ett tertial har granskats. Vår granskning visar att konsulten (SCB) har framfört de antaganden som krävs – enligt dennes uppdrag – men Tullverket har inte gjort någon bedömning av antagandet i sak.

Det har således framkommit att Tullverket inte själva för tillfället har den kompetens som krävs för att göra de avancerade tekniska beräkningarna av granskningsresultatet. Att Tullverket tar in extern kompetens under en begränsad period som stöd i verksamheten är naturligt.

Vår bedömning är att det förefaller vara rimligt att Tullverket använder extern kompetens under en begränsad period som stöd i verksamheten. Tullverket saknar dock en långsiktig plan för att säkerställa att de inte blir konsultberoende avseende förvaltning och utveckling av Metoden. Ett konsultberoende istället för intern kompetens medför ökade risker för att mätningarna inte blir utförda på ett ändamålsenligt sätt.

Konsultens (SCB) underlag

Granskning av underlaget och analysen visar på att de skattningar som konsulten (SCB) presenterar bygger på korrekt statistisk metodik och beräkningarna bedöms rent tekniskt vara korrekt genomförda. Dock anser vi att en större transparens är nödvändig, vad gäller tydlighet i kopplingen mellan de parametrar som var avsedda att skattas och de resultat som presenteras.

Tullverkets analyser

Tullverket genomför efterbearbetningar av tabellmaterialet som levereras av konsulten eftersom konsultens rapport inte presenterar skattningen av det

totala uppbördsfelet uttryckt i kronor. Dessutom finns det konfidensintervall associerade med olika skattningar vilket innebär att man i samband med efterbearbetningar även behöver beräkna konfidensintervallen. Beräkningar i flera led ökar risker för att fel uppstår i beräkningarna.

Tullverket presenterar ett antal konfidensintervall i sina rapporter (underlag till redovisningen), rörande andelsskattningar, för att beskriva osäkerheten i vissa skattningar. Vår granskning visar att osäkerheten i just beloppsskattningarna inte är tillräckligt tydligt belysta i underlaget så som att osäkerheten inte har uttryckts i kronor. Vår uppfattning är att det har en förtydligande effekt av hur pass stor osäkerhetsfaktor som finns i det skattade värdet av uppbördsfelet.

Vår granskning av Tullverkets rapporter och analyser visar på att transparensen i hur beräkningar har genomförts behöver förbättras. Av rapporterna framgår det inte tydligt hur Tullverket har erhållit det skattade uppbördsfelet 0,92 %. Vi har dock genom avstämning med Tullverket kontrollerat hur beräkningen har genomförts. Konsulten (SCB) har beräknat skattningen till 1,11 %. Tullverket har därefter genomfört justeringar då de har gjort avdrag för ändringar och justeringar som har gjorts på de tulldeklarationer som inkommit till Tullverket från företagen. Tullverket granskar version 1 av deklarationer men därefter kan korrigeringar ske. Vår granskning visar att Tullverket inte tydligt har förklarat vad som inbegrips i dessa justeringar samt motiverat dem.

Vår bedömning av underlaget och analysen är att de huvudresultat som Tullverket presenterar i underlag som avser helårsuppräkningsen är rimliga. Vår bedömning är dock att transparensen och Tullverkets tillvägagångssätt är otydligt och bör förtydligas i flera avseenden. Vår bedömning är även att rapporterna bör nyanseras och kompletteras med beräkningar av osäkerhet uppbördsfelet uttryckt i kronor. Både vad gäller för lågt debiterad uppbörd så väl som för högt debiterad uppbörd.

Presentation i Årsredovisningen

Tullverket har i årsredovisningen gjort en kortfattad beskrivning av Kvalitetsmätningen. Vår granskning visar att det skattade uppbördsfelet inte är uttryckt i belopp (kronor).

Det skattade uppbördsfelet som redovisas i årsredovisningen är 0,92 % men av redovisningen framgår inte hur pass stor osäkerheten är i den redovisade siffran. Enligt vår beräkning så uppgår osäkerheten till $0,92\% \pm 0,49\%$ då Tullverket själva i sitt underlag till redovisningen (sid 10 i Rapport Helår 2007) presenterar ett 95% konfidensintervall för andelen för lågt debiterad uppbörd till 0,43% - 1,41% Skattningen av för lågt debiterad uppbörd, 526 951 tkr, är alltså behäftat med relativt stor osäkerhet, vilket inte tydligt framgår av redovisningen.

Vi noterar även att det av resultatredovisningen framgår att uppbörden uppgår till 57,4 miljarder kronor men enligt resultaträkningen så uppgår beloppet Intäkter av uppbörd till 59,1 miljarder. Av redovisningen framgår inte förklaring till diskrepans mellan resultaträkning och resultatredovisningen. Vidare förklaras inte skillnaderna heller i det beräkningsunderlag som Tullverket har presenterat.

Vår bedömning vad gäller presentationen i årsredovisningen är att den bör kompletteras med ytterligare information för läsaren för att förtydliga bilden av det skattade uppbördsfelet.

3 Slutsatser och Rekommendationer

Ändamålsenlighet

Det är vår bedömning att den metod som Tullverket valt för att utföra kvalitetsmätningar är ändamålsenlig. Tullverket har även inkluderat de viktiga parametrarna avseende uppbörd, nämligen fel i uppbörd och uppbördsfelets storlek. Tullverket har dock gjort ett antal väsentliga avsteg från den valda metodens teoretiska ansats.

Det primära syftet med att utveckla denna metod var att kunna redovisa skillnader i uppbördsfelet mellan Q och ej_Q flöden och inte enbart det skattade uppbördsfelet totalt (så som regleringsbrevet föreskriver). Det beräknade antalet deklaratoner som bör granskas för att erhålla en viss säkerhet i mätningen (95 % konfidensintervall) är 5 000 och granskningen ska göras årligen fördelat på tertial.

Vad gäller Tullverkets ansats att redovisa skillnader i uppbördsfelet mellan Q eller ej_Q flöden genom att utföra 1 700 granskningar i tre år för att därefter göra en uppräknig, så att det totala antalet granskningar blir 5 000 efter tre år, är inte förenligt med vad Metoden föreskriver. Vår bedömning är att Tullverket bör beakta detta i framåtverkande syfte.

Vi rekommenderar:

Riksrevisionen rekommenderar Tullverket att förtydliga hur man avser att tillämpa metoden och dokumentera samt fastställa detta. Val av metod är en strategisk fråga för organisationen då den utgör ett viktigt underlag både för intern styrning och för den externa rapporteringen till regeringen.

Av dokumentationen bör det tydligt framgå med vilka motiv de avvikit från den ursprungliga Metoden och vilka konsekvenser detta får, med avseende på de antagande m m som den nuvarande metoden föreskriver. Tullverket behöver förtydliga vilka antaganden de gjort för att säkerställa resultatet av metoden. Tullverket behöver vidare förtydliga vilken konsekvens dessa

antaganden får för konfidensintervallets storlek och vad detta innebär för metodens ändamålsenlighet.

Tillämpning

Tullverket har under 2007 enbart granskat 1 700 deklARATIONER och syftet har enbart varit att skatta det totala uppbördsfelet. Beräkningen av antalet deklARATIONER som ansågs vara nödvändiga har gjorts av Tullverket och inte av metodens ursprungliga konstruktör. Vår bedömning är att antalet är tillräckligt. Tullverket har dock inte tillräckligt tydligt motiverat och dokumenterat beräkningar och satt det i relation till vad metoden förespråkar.

Vidare anger metoden att granskningar ska spridas över året vilket Tullverket inte har gjort, enbart tertial 2 har granskats. Även i detta fall bedöms underliggande motiv och antagande om hur detta påverkar resultatet inte vara tillräckligt väl dokumenterat.

Tullverkets framtida ambition att redovisa uppbördsfelet uppdelat på de två flödena Q och ej_Q säkrat flöde, genom att göra uppräknings av tre års granskningar är ett stort avsteg från den teoretiska ansatsen. Metodens ansats anger att uppräknings endast är möjliga under antagandet att samtliga tertial respektive år är exakt likadana. Detta är dock inte möjligt att verifiera.

Vi rekommenderar

Vi rekommenderat Tullverket att följa metodens teoretiska ansats och utföra granskningar per tertial för att få bättre skattningar avseende hela året. Vi bedömer att principen att enbart granska ett tertial skapar en osäkerhet som ej kan bortses från och som inte kan hanteras genom antagande att alla tertialen är lika. Eventuella avsteg bör tydligt dokumenteras och det bör motiveras varför resultat baserat på endast ett tertial kan användas som underlag för skattningar av hela året.

Genomförande

Vidare har vi även noterat att det inte finns en fastställd och strukturerad kvalitetssäkringsprocess för genomförandet, vilket ökar riskerna för fel. Genomförandet är även i hög grad personberoende. Vidare har det även framkommit att framförhållning och planering inte var ändamålsenligt då resurser inkallades till granskningarna utan att det ingick i den ursprungliga planeringen.

Rekommendationer

Vi rekommenderar att Tullverket inför nästkommande granskning säkerställer att arbetet planeras så att genomförandet sker enligt plan samt att tillräckliga resurser finns till handa under hela den aktuella

granskningsperioden. Vid eventuell resursbrist bör ersättningsresurser vara utsedda i förväg.

Analys och rapportering

Analysarbetet har genomförts i två steg. Beräkningar av skattningar görs av konsult (SCB) och därefter Tullverket som utifrån konsultens underlag utför efterbearbetningar. I samband med dessa efterbearbetningar så beräknas själva uppbördsfelet uttryckt i kronor.

Vår granskning visar att transparansen behöver förbättras i Tullverkets beräkningar. Vi har noterat att Tullverkets slutliga värde på skattningen av uppbördsfelet är 0,92 % medan den skattning som konsulten (SCB) har kommit fram till är 1,11 %. Det är i dagsläget inte tydligt (i Tullverkets underlag) hur Tullverket kommit fram till sitt resultat. Vidare noteras att Tullverket inte redovisar osäkerheten i uppbördsfelet uttryckt i kronor vilket för läsaren ökar insikten i omfattningen av osäkerheten.

Av Tullverkets årsredovisning för år 2007 framgår: *Uppbördsfelet uppskattas till 0,92 % det vill säga 99,08 % av den totala uppbörden uppskattas vara korrekt.* Redovisningen anger inte heller osäkerhetsintervallet för den redovisade skattningen, vilket torde vara $0,92 \pm 0,49$. Detta skulle förtydliga för läsaren hur stort det skattade uppbördsfelet kan vara, osäkerheten beaktad.

Vi rekommenderar

Tullverket behöver genom en plan säkerställa att det på lång sikt finns tillräcklig intern kompetens för att genomföra de tekniska beräkningarna av granskningsresultatet, för att kunna göra prioriteringar utifrån resultatet, samt förvalta och utveckla metoden.

Tullverket bör förtydliga de beräkningar de utför, eventuella justeringar bör motiveras och beskrivas väl, d v s transparansen bör öka.

Vi rekommenderar även Tullverket att i årsredovisningen för läsaren förtydliga hur stort det skattade uppbördsfelet är både genom att uttrycka det i kronor samt redovisa osäkerheten för det redovisade beloppet.

Ansvarig revisor Aleksandra Popovic har beslutat i detta ärende.
Uppdragsledare Canan Caglayan har varit föredragande.

Aleksandra Popovic

Canan Caglayan

Kopia för kännedom:

Finansdepartementet

